

Programació
Curs 2022/2023
Departament d'economia
Nivell: 4 ESO
Economia

ÍNDEX

1. Introducció. Justificació de la programació
2. Objectius de l'etapa respectiva vinculats amb la matèria o l'àmbit
3. Competències
4. Continguts
5. Criteris d'avaluació
6. Instruments d'avaluació
7. Criteris de qualificació
8. Metodologia. Orientacions didàctiques.
9. Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requereisca actuacions per a la compensació de les desigualtats.
10. Unitats didàctiques.
  1. Organització de les unitats didàctiques (objectius, continguts, criteris d'avaluació, competències, activitats d'ensenyament-aprenentatge, recursos didàctics, activitats d'avaluació i activitats de reforç i ampliació)
  2. Distribució temporal de les unitats didàctiques.
11. Elements transversals.
12. Activitats complementàries.
13. Avaluació de la pràctica docent.

1. INTRODUCCIÓ

1.1. JUSTIFICACIÓ

La importància de l'economia ve donada per la rellevància d'esta disciplina dins de les ciències socials, cosa que distingeix l'economia d'altres disciplines, no és el seu objecte sinó el seu enfocament. L'estudi i la formació en economia es fan necessaris davant dels grans canvis experimentats per la societat espanyola. La integració europea té com a principal eix vertebrador la unió econòmica i monetària, els processos de globalització afecten tots els àmbits de les persones, el desenvolupament d'estos escenaris han facilitat la incorporació de la matèria econòmica en l'Educació Secundària Obligatoria. L'economia està present en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana, qualsevol ciutadà necessita conèixer les regles bàsiques que expliquen els esdeveniments econòmics, així com el seu llenguatge específic, necessari per a poder analitzar-los.

L'economia proporciona els conceptes i instruments bàsics perquè l'alumnat comprenga millor el seu entorn social, amb la qual cosa es contribueix a millorar la transparència i la responsabilitat en l'exercici dels seus drets i deures. Els estudis econòmics mantenen un caràcter propedèutic que permet als estudiants que s'inicien en esta àrea perfeccionar i ampliar els coneixements adquirits a través de les assignatures oferides en etapes posteriors.

L'estudi d'esta àrea potencia les habilitats i el raonament, l'abstracció i la interrelació, i proporciona ferramentes per a desenvolupar una visió crítica de la nostra societat. Esta matèria facilita la comprensió de conceptes habituals de l'àmbit econòmic i empresarial, com ara la desocupació, la inflació, la producció sostenible, el consum responsable, l'esgotament de recursos naturals, la distribució de la renda, les conseqüències socials de la globalització, etc.

El desenvolupament de l'àrea afavoreix l'esperit emprenedor, un coneixement matemàtic, la capacitat analítica, la curiositat intel·lectual, el rigor i l'amplitud de perspectives, així com una habilitat de comunicació oral i escrita per a explicar, transmetre idees, i també desenvolupar conclusions raonades, tant des d'una perspectiva individual com en equip. Els continguts de la matèria en este nivell educatiu han sigut agrupats en sis blocs que permeten identificar els diferents àmbits que es tractaran en un curs introductori d'economia: conceptes i relacions econòmiques bàsiques, l'empresa, el consum responsable, l'educació financera i fiscal, el sector públic, la desocupació i la inflació, i una economia oberta i global.

En el cas concret del primer bloc, Idees econòmiques bàsiques, s'estudia l'impacte de les decisions econòmiques en la vida dels ciutadans. Este bloc té un caràcter introductori on es coneixerà la terminologia econòmica bàsica, així com aspectes fonamentals dels diferents models econòmics. En el segon bloc, Economia i empresa, s'estudien les diferents formes jurídiques de les empreses, i els aspectes bàsics del seu funcionament i l'activitat productiva, dins d'una economia de mercat. El tercer bloc es denomina Economia i consumidor; l'objectiu d'este bloc és introduir l'alumne en l'estudi de l'economia financera i fiscal, així com el consum responsable. Este bloc pretén que l'alumne valore la importància de la planificació de les diferents necessitats econòmiques al llarg de la seua vida, que reconega el funcionament bàsic del sistema financer i que s'afavorisca una actitud positiva davant de les obligacions fiscals i del consum responsable. El quart bloc es titula Economia i ingressos i gastos de l'Estat, i en este s'introdueix l'estudi del paper del sector públic en l'economia, així com l'existència de les desigualtats econòmiques i les seues repercussions socials. En el bloc quint, denominat Economia i tipus d'interés, inflació i desocupació, s'analitzen tres conceptes macroeconòmics bàsics: els tipus d'interés, la inflació i la desocupació. Al finalitzar el bloc, l'alumne ha de ser capaç d'explicar el funcionament bàsic d'una economia. En el sext, denominat Economia internacional, s'analitzarà el funcionament del comerç internacional, el procés d'integració econòmica i monetària de la Unió Europea, i les causes i conseqüències de la globalització.

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 3 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

2. OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA I LA MATÈRIA

OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA

L'educació secundària obligatòria contribuirà a desenvolupar en les alumnes i els alumnes les capacitats que els permetin:

- a) Conèixer, assumir responsablement els seus deures i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg, refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural, oberta i democràtica, i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
- b) Adquirir, desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç dels processos de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
- c) Fomentar actituds que afavorisquen la convivència en els àmbits escolar, familiar i social.
- d) Valorar i respectar, com un principi essencial de la nostra Constitució, la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, amb independència del seu sexe, i rebutjar els estereotips i qualsevol discriminació.
- e) Enfortir les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- f) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per, amb sentit crític, nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.
- g) Concebre el coneixement científic com un saber integrat que s'estructura en distintes disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
- h) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats, així com valorar l'esforç amb la finalitat de superar les dificultats.

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 4 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

- i) Comprendre i expressar amb correcció textos i missatges complexos, oralment i per escrit, en valencià i en castellà. Valorar les possibilitats comunicatives del valencià com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i com a part fonamental del seu patrimoni cultural, així com les possibilitats comunicatives del castellà com a llengua comuna de totes les espanyoles i els espanyols i d'idioma internacional. Iniciar-se, així mateix, en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura d'ambdós llengües.
- j) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.
- k) Conèixer els aspectes fonamentals de la cultura, la geografia i la història de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món; respectar el patrimoni artístic, cultural i lingüístic; conèixer la diversitat de cultures i societats a fi de poder valorar-les críticament i desenvolupar actituds de respecte per la cultura pròpia i per la dels altres.
- l) Conèixer i acceptar el funcionament del cos humà i respectar les diferències. Conèixer i apreciar els efectes beneficiosos per a la salut dels hàbits d'higiene, així com de l'exercici físic i de l'adequada alimentació, incorporant la pràctica de l'esport i l'educació física per a afavorir el desenvolupament personal i social.
- m) Analitzar els mecanismes i valors que regeixen el funcionament de les societats, en especial els relatius als drets, deures i llibertats de les ciutadanes i els ciutadans, i adoptar judicis i actituds personals respecte a ells.
- n) Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum responsable, la cura dels éssers vius i el medi ambient, i contribuir a la seva conservació i millora.
- o) Valorar i participar en la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.
- p) Analitzar i valorar, de manera crítica, els mitjans de comunicació escrita i audiovisual.

OBJECTIUS GENERALS DE LA MATÈRIA

La matèria d'economia té com a finalitat el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Prendre consciència de la interdependència dels factors econòmics, tant pel que fa als efectes que el canvi en una variable pot suposar sobre les altres, com per les conseqüències que les decisions i actuacions d'uns agents econòmics poden tenir sobre els altres. Reflexionar sobre les conseqüències del propi comportament com a agent econòmic.
2. Reconèixer l'existència de diferents sistemes econòmics i formes de respondre als problemes econòmics. Explicar les principals característiques que diferencien el sistema d'economia de mercat respecte d'altres. Prendre consciència de les relacions entre el sistema econòmic i els fenòmens socials.
3. Valorar positivament l'ús de models per a l'anàlisi de la realitat econòmica, sent conscient tant de la seva utilitat com de les seves limitacions. Utilitzar, en concret, el model gràfic del mercat de competència perfecta per descriure el funcionament dels mercats i valorar els seus avantatges i inconvenients.
4. Analitzar i proposar mesures de política econòmica que puguin ajudar a reconduir o resoldre determinats problemes i/o desequilibris econòmics. Establir també les limitacions o inconvenients que pot suposar la seva implantació, la recerca d'objectius contraposats o els interessos polítics.
5. Interpretar taules amb indicadors econòmics representats per valors reals o monetaris, absoluts o relatius, agregats o desagregats. Utilitzar tècniques de tractament de dades per tal d'analitzar la informació econòmica.

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 5 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

6. Caracteritzar la situació econòmica d'un territori a partir del valor de les macromagnituds més significatives i poder-la comparar amb un altre o amb altres moments històrics, pel que fa, sobretot, a l'economia catalana, espanyola i europea.
7. Intervenir en un debat expressant els propis arguments i utilitzant la terminologia econòmica i les dades adequades al context. Acceptar punts de vista diferents com a via d'enriquiment personal.
8. Analitzar i valorar críticament les repercussions del creixement econòmic sobre el medi ambient i la qualitat de vida de les persones. Tenir opinió sobre els diferents graus de desenvolupament de les economies i les alternatives al model de creixement.
9. Abordar de manera autònoma i raonada problemes econòmics de l'entorn, utilitzant els procediments d'indagació de les ciències socials i diverses fonts i mitjans d'informació, com ara les tecnologies de la informació i la comunicació.

3. COMPETÈNCIES

En esta matèria, les competències es desenrotllen de manera simultània i entrelaçada, de manera que fan possible la integració dels diferents aprenentatges desenrotllats en tots els blocs.

El desenrotllament de la matèria afavoreix, de manera rellevant, la **competència social i cívica**. Esta competència està present en tots els blocs, i va construint-se per mitjà de conceptes, procediments i actituds. La competència desenrotlla l'habilitat i la capacitat dels alumnes en la utilització dels coneixements adquirits i les actituds representades davant de diferents contextos socials. L'economia és un important instrument en el desenrotllament de la formació i la competència social i cívica dels estudiants d'Educació Secundària, com a futurs productors i consumidors.

La competència en comunicació lingüística està vinculada amb pràctiques socials que permeten a l'individu comportar-se com a agent comunicatiu que produeix i rep missatges, a través de la llengua, amb distintes finalitats. El desenrotllament de la matèria afavoreix que l'alumne siga capaç d'explicar fenòmens socials que coneixia anteriorment, però ara usant un llenguatge propi, tècnic i precís, i també promou la concepció del diàleg com a ferramenta primordial per a la convivència i la resolució de conflictes.

La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia impliquen la capacitat d'aplicar el raonament matemàtic per a descriure, interpretar i predir distints fenòmens en el seu context, a través de les àrees relatives als nombres: l'àlgebra, la geometria i l'estadística. La ciència econòmica s'estudia des d'un enfocament gràfic, matemàtic i analític. Els conceptes matemàtics usats en esta matèria no són nous per als alumnes, però sí que ho és la seua aplicació en la resolució de problemes i qüestions no plantejats amb anterioritat. Per això, contribuirà a un acostament de la ciència matemàtica a la vida quotidiana de l'alumnat.

La competència sentit de la iniciativa i l'esperit emprenedor implica la capacitat de transformar les idees en actes i permet l'aprofitament de noves oportunitats. L'aportació de la matèria a esta competència es reflecteix al llarg dels diferents blocs; la persona, com a subjecte econòmic, se situa en el centre de la societat, siga com a productor o com a consumidor. Per tant, l'alumnat podrà avaluar les seues possibilitats de decisió en situacions determinades, i valorar les conseqüències que tenen tant per a la seua situació personal com per a tota la societat.

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 6 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

La competència digital implica adquirir habilitats i les actituds necessàries per a ser competent en un entorn digital. L'ús d'Internet i l'ús creatiu, crític i segur de les noves tecnologies de la informació i la comunicació seran instruments clau per a estudiar com es concreten i es materialitzen en l'entorn els conceptes que es transmeten en l'aula. Els principals mitjans de comunicació ofereixen contínuament informació referida a l'àmbit econòmic. Els alumnes utilitzaran programes informàtics per a l'elaboració de gràfiques, l'anàlisi de dades i el desenrotllament de pressupostos i de plans financers que condueixen a una major alfabetització digital.

La competència d'aprendre a aprendre és imprescindible per a l'aprenentatge permanent i es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge; la desenvolupada per esta matèria es plasma en una comprensió de l'aplicació pràctica i concreta de les diferents situacions socials i personals. Per tant, l'alumnat, al llarg dels blocs, aprèn coneixements que poden aplicar en cada context històric, econòmic, social i personal.

4. CONTINGUTS, ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

<u>BLOC 1 Idees econòmiques bàsiques.</u> UNITAT 1 Economia, la ciència útil UNITAT 2 Producció i creixement	<u>BLOC 4 La intervenció de l'Estat en l'economia</u> UNITAT 10 Els comptes de l'Estat.
<u>BLOC 2 Economia i empresa.</u> Unitat 3 Mercats i empresa UNITAT 4 L'empresa en el seu context	<u>BLOC 5 Economia i tipus d'interès, inflació i desocupació.</u> UNITAT 8 Producció i preus UNITAT 9 El mercat de treball
<u>BLOC 3 La Economia i consumidor.</u> UNITAT 5 planificació financera UNITAT 6 salut financera UNITAT 7 Els diners i les seves formes	<u>BLOC 6 La Economia internacional.</u> UNITAT 11 el comerç internacional i la Unió UNITAT 12 La globalització i els desequilibris de l'economia mundial

5. CRITERIS D'AVALUACIÓ.

Els criteris d'avaluació estan especificats per a cada bloc de contingut en relació amb les unitats didàctiques a l'apartat 10.1.

6. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ.

Els instruments d'avaluació consistiran, principalment, en proves escrites composades per preguntes i exercicis de caràcter teòric-pràctic. Aquestes proves estaran configurades per a desenvolupar al màxim les competències que el currículum oficial vincula amb la matèria.

També es tindran en compte la participació en classe en activitats com debats, exposicions o col·loquis, així com el treball diari. Un altre element d'avaluació seran els treballs, individuals o en grup, lliurats al professor o exposats a la resta de la classe mitjançant l'utilització de recursos digitals. Aquests treballs es realitzaran a partir de lectures o material audiovisual recomanat pel professorat. De forma subsidiària també computaran a l'avaluació aspectes com el comportament i l'actitud a classe, la puntualitat i l'assistència.

La relació dels instruments d'avaluació amb els criteris d'avaluació s'especifica a l'apartat 10.1.

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

Criteris de qualificació. A partir de la ponderació dels distints instruments de qualificació s'especifiquen els criteris de qualificació.

- a. La ponderació serà la següent:
  - ➔ Proves escrites: 60%
  - ➔ Participació a classe i treball diari: 20%
  - ➔ Treballs individuals i de grup a entregar al professor: 20%
- b. Respecte a la nota final, aquesta serà la mitjana aritmètica de les tres avaluacions del curs.
- c. Es realitzaran un mínim de dues proves escrites per avaluació que seran de caràcter teòric-pràctic. Serà necessari obtenir una **nota mínima de 4 sobre 10 en cadascuna de les proves escrites** per a poder aprovar l'avaluació. Per a aprovar l'avaluació l'alumne

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 8 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

haurà d'obtenir com a mínim una nota mitjana de 5 sobre 10 atenent a la ponderació especificada a l'apartat a).

- d. Addicionalment es realitzarà una prova escrita de recuperació al final del primer i del segon trimestre, per tal de recuperar aquelles parts que l'alumne haja suspès, en cas de que la seua nota mitjana siga inferior a 5. Els alumnes que hagen obtingut una nota mitja superior al 5 podran sol·licitar la realització de la prova escrita per pujar la nota.
- e. Existeix la possibilitat de fer repetir treballs o de realitzar d'altres nous proposats pel professor en cas de que la nota de cadascun dels exàmens realitzats al trimestre siga superior a 4,5 i que la mitjana resultant d'aplicar la ponderació especificada a l'apartat a) siga inferior a 5. Aquesta mesura estarà supeditada al **criteri del professor**, considerant l'actitud dels alumnes així com l'evolució mostrada al procés d'ensenyament-aprenentatge.
- f. Per a aprovar, independentment de la nota mitjana, l'alumne haurà de lliurar al professor els treballs que aquest haja indicat com a obligatoris. Els treballs seran originals i hauran de demostrar un nivell mínim en concordança a l'assignatura.
- g. Per altra banda, s'incorpora una penalització per a les faltes d'assistència injustificades o justificades indegudament de 0,15 punts per cadascuna.

8. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I RECURSOS

METODOLOGIA DOCENT

En relació a la metodologia, s'incorporen plantejaments metodològics i didàctics coherents amb el desenrotllament de les competències, l'aprenentatge en contextos reals dels elements transversals i dels continguts de la matèria.

Per tant, la metodologia potencia l'aprenentatge per competències, que es contempla com a coneixement en la pràctica, a través de la participació activa en la societat, tant en el context educatiu formal, com en els no formals. Per tant, s'afavoriran aprenentatges basats en la interacció a través del diàleg, la contextualització en l'entorn més pròxim i el treball cooperatiu. Tot això, a partir d'estratègies d'exposició, d'investigació o indagació i d'observació que facen aplicable allò que s'ha après en la vida real.

Tota intervenció educativa ha de tenir en compte els coneixements previs dels alumnes i el seu interès per saber i aprendre; només així, s'aconseguiran aprenentatges funcionals, gràcies als quals podran traduir els continguts al seu propi llenguatge, utilitzar-los en altres àrees i aprofitar el que s'ha après per seguir aprenent: en definitiva, adquirir les competències necessàries per a completar aquesta nova etapa educativa.

Per desenvolupar les capacitats i habilitats, la metodologia docent es concretarà a través dels diferents tipus d'activitats i de les diferents maneres de presentar els continguts en cada unitat didàctica. Considerem que aquests mitjans són el millor element per despertar l'interès sobre un tema, motivar, contextualitzar un contingut i transferir el seu aprenentatge a altres àmbits de la seva vida quotidiana.

El expressat anteriorment es traduirà a l'aula desenvolupant les unitats d'acord amb el següent esquema de treball:

♣ **Introducció a la unitat de treball per tal de motivar els alumnes / es.** Exposició per part del professor dels continguts que es van treballar, per tal de proporcionar una visió global de la unitat que ajude els alumnes a familiaritzar-se amb el tema que es tractarà.

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 9 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

♣ **Anàlisi dels coneixements previs dels alumnes / es.** A través d'una sèrie de preguntes inicials en cada unitat, el professor realitzarà una avaluació preliminar dels coneixements de partida dels alumnes. D'aquesta manera, l'alumnat entrarà en contacte amb el tema i el professor identificarà els coneixements previs que posseeix el grup, de manera que podrà introduir les modificacions necessàries per a atendre les diferències i, sobretot, per prevenir-les.

♣ **Exposició de continguts i desenvolupament de la unitat.** El professor desenvoluparà els continguts essencials de la unitat didàctica, mantenint l'interès i fomentant la participació de l'alumnat. Quan ho estime oportú, i en funció dels interessos, demandes, necessitats i expectatives dels alumnes, podrà organitzar el tractament de determinats continguts de forma agrupada, o reestructurar de manera que els facilite la realització d'aprenentatges significatius.

♣ **Treball individual dels alumnes / as desenvolupant les activitats proposades.** Els alumnes realitzaran diferents tipus de activitats, per assimilar i reforçar el que s'ha après. Aquestes activitats se succeeixen en el desenvolupament dels continguts, refermant els conceptes principals i la generalització dels mateixos. Tot això realitzat sota la supervisió personal del professor, que analitzarà les dificultats i orientarà i proporcionarà les ajudes necessàries.

♣ **Treball en petits grups per fomentar el treball cooperatiu.** Els alumnes duran a terme activitats en petits grups per desenvolupar un treball cooperatiu que els servirà també per millorar la iniciativa i la investigació. Amb aquest tipus d'activitats estarem fomentant les competències pròpies del Batxillerat. No obstant aquests tipus d'activitats es podran realitzar sempre que no es vegi afectada la distància social preceptiva i que els alumnes disposen de mitjans i recursos que els permeten dur a terme els esmentats treballs des de casa.

♣ **Varietat d'instruments didàctics.** La presència de diferents formats (llibre de l'alumne, recursos digitals; textos continus i discontinus; quadres, gràfiques, esquemes, etc.) en el procés d'ensenyament-aprenentatge contribueix a desenvolupar les capacitats i les habilitats de l'alumnat, així com a enriquir el seu experiència d'aprenentatge i comprensió.

♣ **Tècniques específiques de la matèria.** Els projectes i investigacions que es proposin a l'aula serviran per presentar les diferents tècniques que es fan servir en l'estudi de la matèria. Aquestes tècniques ajudaran els alumnes a experimentar i reflexionar sobre els diferents tipus de mètodes i instruments utilitzats, no només en aquesta matèria, sinó també, en altres contextos en què pugui ser rellevant el seu coneixement i utilització.

♣ **Resum i síntesi dels continguts de la unitat.** En finalitzar cada lliçó s'intentarà vincular els continguts estudiats en la unitat, mitjançant un mapa conceptual, amb els conceptes principals i la relació entre ells; d'aquesta manera, es sintetitzaran les principals idees exposades i es repassarà allò que els alumnes han comprès.

♣ **Mesures dirigides a la sensibilització, prevenció i erradicació de violència i discriminació per causa d'intolerància, especialment referida a condicions de diversitat funcional, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses.** Entre d'altres, el departament d'economia pren mesures com les següents: realitzar activitats de sensibilització; utilitzar llenguatge inclusiu durant les classes i als materials; vigilar les interaccions entre alumnes; sancionar expressions, paraules o actituds pejoratives o inadequades; realitzar debats i col·loquis sobre successos d'actualitat des d'una perspectiva que afavoreixi la inclusió i la igualtat.

♣ **Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les TIC.** Entre d'altres, el departament d'economia pren mesures com les següents: establir protocols de validació i contrast de la informació obtinguda per internet; explicar i aplicar pautes per l'autoprotecció de les dades privades; aplicar protocols per evitar l'ús de llocs web no segurs; informar i explicar sobre les principals indicacions de la llei de protecció de dades envers l'ús de les TIC; reflexionar sobre les conseqüències de difondre imatges o vídeos privats; prevenir i identificar problemes d'addicció en l'ús de dispositius TIC així com informar i facilitar l'accés sobre les diverses opcions per a tractar-los.

ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS

En el procés d'ensenyament-aprenentatge es tindran en compte totes aquelles mesures que organitzin i facin servir de manera adequada els recursos de què disposa el centre. Podem destacar entre d'altres:

a) **Agrupaments de l'alumnat:** proporcionaran un millor aprofitament de les activitats proposades, constituint una eina útil per a adequar la metodologia a les necessitats dels alumnes. Així mateix, la diversitat d'agrupaments ha de respondre a les possibilitats i recursos del centre, ser flexibles per realitzar modificacions puntuals en determinades activitats. Aquestes agrupacions estaran subjectes a les restriccions de prevenció sanitària imposades com a conseqüència de la pandèmia. No obstant es podran organitzar grups per a treballar des de casa de forma on line.

b) **Organització d'espais i temps:** permetrà la interacció grupal, encara que el contacte individual estiga restringit, propiciant activitats compartides i autònomes, i afavorirà l'exploració, el descobriment i les activitats lúdiques i recreatives en altres espais diferents de en cas de que aquests estiguen disponibles i no hi hagi restricció a la mobilitat.

Pel que fa a la distribució del temps cal tenir en compte:

- 1) l'elaboració d'un horari general d'acord amb el desenvolupament de les matèries, respectant les característiques maduratives dels alumnes
- 2) la confecció d'un horari docent que permetrà les activitats de coordinació, tutoria, orientació, reforços educatius, atenció individualitzada a pares, activitats formatives, etc.
- 3) durant aquest curs serà necessari optimitzar el temps disponible a l'aula i planificar correctament els continguts a desenvolupar mitjançant treball a casa per a garantir la correcta assimilació dels continguts mínims.

c) **Determinació de materials curriculars i recursos didàctics:** a través d'una sèrie de directrius generals l'equip docent avaluarà i seleccionarà aquells materials i recursos que més s'adeqüen al seu model didàctic i a la intervenció educativa del centre. Podem establir una sèrie de criteris que guiïn aquesta anàlisi:

- Concordança entre els objectius proposats i aquells enunciats en el projecte curricular.
- Coherència dels continguts proposats amb els objectius.
- Seqüenciació progressiva dels continguts amb una adequada correspondència al nivell educatiu.
- Adequació als criteris d'avaluació i al context educatiu del centre i a la situació d'excepcionalitat que d'enguany.
- Varietat d'activitats, de diferent tipologia, per atendre les diferències individuals.
- Claredat en l'exposició i riquesa gràfica.
- Altres recursos que puguin facilitar l'activitat educativa material complementari en diferents suports: documents fotocopiables o penjats a les plataformes moodle a disposició d'alumnes i professors, o d'altres de caràcter audiovisual.

9. Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requereisca actuacions per a la compensació de les desigualtats.

Tal com s'indica en el preàmbul del *Decret 104/2008*, la Constitució espanyola reconeix a totes les persones el dret a l'educació i confia als ens públics que promoguin les condicions perquè aquest dret sigui gaudit en igualtat de

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 11 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

condicions per part *de tots els ciutadans*. Per tant, és necessari que tota la comunitat educativa estigui involucrada activament en garantir l'eficàcia d'aquest dret fonamental.

Per la seva banda, l'article 13 *del Decret* descriu com a part de l'acció docent, i en l'àmbit escolar la detecció de barreres i necessitats d'aprenentatge. A més, indica el propi article que el procés d'identificació hauria de ser més incisiu en temps de canvi i transició. No obstant això, l'article també diu que la identificació de necessitats específiques de suport educatiu correspon a serveis d'orientació especialitzats.

Per tant, s'ha d'atendre a les següents qüestions:

En primer lloc, s'ha de prestar atenció a la detecció de barreres i necessitats d'aprenentatge, tot i que és habitual que aquesta detecció no es faci a aquestes edats, però ja s'ha fet en etapes anteriors.

En segon lloc, caldrà conèixer les mesures de resposta educativa que existeixen. És l'article 14 *del Decret* 104/2018 que classifica aquestes mesures en 4 nivells de resposta. El nivell 1 és el que estaria dirigit a tota la comunitat educativa, un exemple seria considerar si el pati del centre està adaptat. El nivell 2 s'adreça a totes les classes d'estudiants i grups, i inclouria mesures com la distribució a l'aula o les activitats d'expansió i reforç per al desenvolupament de les competències.

Pel que fa al nivell 3, és per als estudiants que requereixen una resposta diferenciada que impliquen suports ordinaris addicionals. Aquestes mesures es poden dur a terme en diferents àrees, com ara les següents:

Pel que fa als espais, la ubicació de l'estudiant en llocs estratègics.

Pel que fa als objectius i continguts, la prioritització d'alguns sobre altres o canvis en la temporalització i seqüenciació dels mateixos.

Pel que fa a la selecció de materials curriculars, l'adaptació d'aquests pel que fa a la seva estructuració i l'ús de fulls de reforç específics.

Pel que fa a la metodologia, diferents mesures, com l'adaptació al ritme de l'estudiant, la incorporació d'explicacions específiques en les activitats o suport visual, l'ús de reforç positiu o la millora de les activitats en què l'estudiant treballa de forma autònoma.

Casos concrets serien els dels estudiants amb dislèxia per als quals tractarien de reduir la càrrega de les declaracions i exercicis escrits i avaluar la interacció oral. Per als estudiants amb dèficits d'atenció o hiperactivitat, les mesures que van ajudar a centrar l'atenció en les explicacions i fomentar la participació activa de les classes estarien influenciades. Per als estudiants amb trets de TEA mesures que afavoreixen la integració com la tutoria entre iguals, a més de l'ús de reforços motivadors, la definició específica de normes i procediments i suport individualitzat. Finalment, també podríem referir-nos a estudiants amb altes capacitats per als quals se'ls podria aplicar un programa d'enriquiment curricular.

Pel que fa al nivell 4, consisteix en mesures dirigides a estudiants amb necessitats específiques que requereixen una resposta personalitzada extraordinària que impliqui suport especialitzat addicional. Seria, per exemple, el cas dels estudiants auditats o amb discapacitat visual que necessitaven mesures tècniques d'adaptació.

Finalment, cal recordar que segons l'article 40.2 *del Decret* 87/2015 s'estableix que entre les mesures de caràcter extraordinari hi ha la flexibilitat de l'estructura de les assignatures en cada curs, encara que sense afectar els elements preceptius del pla d'estudis.

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 12 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

10. UNITATS DIDÀCTIQUES

10.1 Organització de les unitats didàctiques (objectius de la unitat, continguts, criteris d'avaluació, competències, activitats d'ensenyament-aprenentatge, recursos didàctics, activitats d'avaluació i activitats de reforç i ampliació)

Bloc 1: Idees econòmiques bàsiques.

CONTINGUTS	UNITAT 1 Economia, la ciència útil		UNITAT 2 Producció i creixement	
	1. Què és l'economia? 2. La necessitat de triar 3. L'estudi de l'economia		1. Els factors de producció: recursos naturals, treball i capital 2. Els sectors econòmics 3. La frontera de possibilitats de producció 4. El creixement econòmic	
Continguts mínims		Criteris d'avaluació		Competències
L'economia i el seu impacte en la vida dels ciutadans.		BL1.1. Explicar l'economia com a ciència social i analitzar l'impacte permanent de les decisions econòmiques en la vida dels ciutadans.		CSC
L'escassetat, l'elecció i l'assignació de recursos. El cost d'oportunitat.		BL1.2. Reconèixer els principis bàsics que expliquen les relacions econòmiques amb els seus condicionants de recursos i necessitats, i representar estes relacions des dels diferents models econòmics.		CMCT CSC
Com s'estudia en Economia. Un acostament als models econòmics: la frontera de possibilitats de producció.		BL1.3. Reconèixer la terminologia conceptual de l'àrea econòmica, pròpia del nivell educatiu, i utilitzar-la correctament en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional.		CCLI CSC
Les relacions econòmiques bàsiques i la seua representació: el flux circular de la renda.		BL1.4. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, i aplicar les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu, pròpies de la interacció oral, utilitzant un llenguatge no discriminatori.		CCLI CAA
Competències del currículum				
CCLI: competència comunicació lingüística. CMCT: competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. CAA: competència aprendre a aprendre. CSC: competències socials i cíviques.				
Recursos didàctics	Activitats d'ensenyament-Aprenentatge	Activitats d'avaluació	Activitats de reforç	Activitats d'ampliació
- Llibre de text: <i>Economia</i> per a 4ESO (ed. Mc Graw Hill) de l'autor Anxo Penalonga	-Activitats del llibre de referencia (relacionar conceptes i identificar	- Exàmens. Es fonamentaran, principalment en les activitats	-Realització d'esquemes.	-Comentaris d'articles de premsa

-Textos aportats pel departament en relació amb els continguts. -Exercicis i casos pràctics aportats pel professorat del departament. -Material audiovisual relacionat amb els continguts.	casos en l'entorn econòmic). -Activitats que desenvolupen les distintes competències des de la perspectiva que indica el currículum -Realització d'esquemes i resums.	d'ensenyament-aprenentatge explicades i resoltes durant les classes. - Realització de treballs (comentaris de text, presentacions, fulles de càlcul o vídeos) - Participació en la correcció d'exercicis i qüestions.	-Revisió de lèxic característic de les unitats. -Exercicis pràctics relacionats amb la competència matemàtica: càlculs relacionats amb els conceptes econòmics i representacions gràfiques dels models explicats.	relacionats en els conceptes. -Realització de fitxes i comentaris sobre pel·lícules o documentals proposats pel departament en relació amb els continguts.
--	---	---	--	---

Bloc 2: Economia i empresa.

CONTINGUTS	Unitat 3 Mercats i empresa	UNITAT 4 L'empresa en el seu context	
	1. Quina tecnologia utilitzar? 2. Costos i ingressos: el benefici empresarial 3. Les funcions de les empreses 4. Mercats, empreses i famílies	1. Tipus d'empreses 2. Elements de l'empresa 3. La responsabilitat social corporativa 4. Finançament empresarial 5. Obligacions de les empreses	
Continguts mínims		Criteris d'avaluació	Competències
L'empresa i l'empresari. Tipus d'empresa. Criteris de classificació, forma jurídica, funcions i objectius. Procés productiu i factors productius. Fonts de finançament de les empreses. Ingressos, costos i beneficis. Obligacions fiscals de les empreses. Importància del frau fiscal per a la societat. Obligacions mediambientals i socials de les empreses.		BL2.1. Descriure els diferents tipus d'empreses i les seues formes jurídiques, relacionant amb cadascuna les seues exigències de capital i les responsabilitats legals dels seus titulars, i identificar les fonts de finançament de les empreses i les interrelacions d'estes amb el seu entorn. BL2.2. Analitzar les característiques principals del procés productiu i elaborar l'estructura de costos i ingressos d'una empresa, calculant el seu benefici per mitjà de casos senzills. BL2.3. Diferenciar els principals impostos que afecten les empreses, i reconèixer les responsabilitats socials de les empreses, tant mediambientals com fiscals, així com argumentar sobre les seues repercussions a partir de casos concrets. BL2.4. Buscar i seleccionar informació economicofinancera a partir d'una estratègia de filtratge i de manera contrastada en mitjans digitals com ara pàgines web i bases de dades especialitzades, i registrar-la en paper de manera acurada o emmagatzemar-la digitalment en dispositius informàtics i servicis de la xarxa.	CSC CMCT CSC CMCT CAA CSC CD CSC
Competències del currículum			
CMCT: competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. CD: competència digital. CAA: competència aprendre a aprendre. CSC: competències socials i cíviques.			

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 14 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

Recursos didàctics	Activitats d'ensenyament-Aprenentatge	Activitats d'avaluació	Activitats de reforç	Activitats d'ampliació
- Llibre de text: <i>Economia</i> per a 4ESO (ed. Mc Graw Hill) de l'autor Anxo Penalonga -Textos aportats pel departament. -Exercicis i casos pràctics aportats pel departament. -Material audiovisual relacionat amb els continguts.	-Activitats del llibre de referència (relacionar conceptes i identificar casos en l'entorn econòmic). -Activitats que desenvolupen les distintes competències des de la perspectiva que indica el currículum -Realització d'esquemes i resums.	- Exàmens. Es fonamentaran en les activitats explicades i resoltes durant les classes. - Realització de treballs (comentaris de text, presentacions, fulles de càlcul o vídeos) - Participació en la correcció d'exercicis i qüestions.	-Realització d'esquemes. -Revisió de lèxic. -Exercicis pràctics relacionats amb la competència matemàtica: càlculs relacionats amb els conceptes econòmics i representacions gràfiques dels models explicats.	-Comentaris d'articles de premsa relacionats en els conceptes. -Realització de fitxes i comentaris sobre pel·lícules o documentals proposats pel departament.

Bloc 3: La Economia i consumidor.

CONTINGUTS	<u>UNITAT 5 planificació financera l'estalvi</u>	<u>Unitat 6 salut financera</u>	<u>UNITAT 7 Els diners i les seves formes</u>
	1. Com s'elabora un pressupost? 2. Els plans de pensions privats	1. Les inversions 2. Els deutes 3. El contracte d'assegurança	1. Els diners 2. Comptes bancaris 3. Relacions bancàries 4. Les targetes

Continguts mínims	Criteris d'avaluació	Competències
L'economia i el seu impacte en la vida dels ciutadans. L'escassetat, l'elecció i l'assignació de recursos. El cost d'oportunitat. Com s'estudia en Economia. Un acostament als models econòmics: la frontera de possibilitats de producció. Les relacions econòmiques bàsiques i la seua representació: el flux circular de la renda.	BL1.1. Explicar l'economia com a ciència social i analitzar l'impacte permanent de les decisions econòmiques en la vida dels ciutadans. BL1.2. Reconèixer els principis bàsics que expliquen les relacions econòmiques amb els seus condicionants de recursos i necessitats, i representar estes relacions des dels diferents models econòmics. BL1.3. Reconèixer la terminologia conceptual de l'àrea econòmica, pròpia del nivell educatiu, i utilitzar-la correctament en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional. BL1.4. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, i aplicar les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu, pròpies de la interacció oral, utilitzant un llenguatge no discriminatori.	CSC CMCT CSC CCLI CSC CCLI CAA

Competències del currículum

CCLI: competència comunicació lingüística. **CMCT:** competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. **CAA:** competència aprendre a aprendre. **CSC:** competències socials i cíviques.

Recursos didàctics	Activitats d'ensenyament-Aprenentatge	Activitats d'avaluació	Activitats de reforç	Activitats d'ampliació
--------------------	---------------------------------------	------------------------	----------------------	------------------------

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 15 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

- Llibre de text: <i>Economia</i> per a 4ESO (ed. Mc Graw Hill) de l'autor Anxo Penalonga -Textos aportats pel departament. -Exercicis i casos pràctics aportats pel departament. -Material audiovisual relacionat amb els continguts.	-Activitats del llibre de referència (relacionar conceptes i identificar casos en l'entorn econòmic). -Activitats que desenvolupen les distintes competències des de la perspectiva que indica el currículum -Realització d'esquemes i resums.	- Exàmens. Es fonamentaran en les activitats explicades i resoltes durant les classes. - Realització de treballs (comentaris de text, presentacions, fulles de càlcul o vídeos) - Participació en la correcció d'exercicis i qüestions.	-Realització d'esquemes. -Revisió de lèxic. -Exercicis pràctics relacionats amb la competència matemàtica: càlculs relacionats amb els conceptes econòmics i representacions gràfiques dels models explicats.	-Comentaris d'articles de premsa relacionats en els conceptes. -Realització de fitxes i comentaris sobre pel·lícules o documentals proposats pel departament.
---	--	---	---	--

Bloc 4: La intervenció de l'Estat en l'economia.

CONTINGUTS	<u>UNITAT 10 Els comptes de l'Estat</u> 1. El paper de l'Estat 2. La política fiscal 3. Els Pressupostos Generals de l'Estat			
Continguts mínims		Criteris d'avaluació		Competències
Els ingressos i gastos de l'Estat. Economia submergida i frau fiscal. El deute públic i el dèficit públic. Desigualtats econòmiques i distribució de la renda.		BL4.1. Reconèixer la procedència de les principals fonts d'ingressos i gastos de l'Estat i diferenciar-hi els conceptes de deute públic i dèficit públic, per mitjà de gràfics on es mostren la seua distribució i evolució. BL4.2. Reconèixer les ferramentes de redistribució de la renda i argumentar, a partir de l'estudi de casos concrets, sobre l'impacte negatiu de l'economia submergida i la desigualtat de la renda en el funcionament de la societat.		CMCT CSC CAA CSC
Competències del currículum				
CMCT: competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. CAA: competència aprendre a aprendre. CSC: competències socials i cíviques.				
Recursos didàctics	Activitats d'ensenyament-Aprenentatge	Activitats d'avaluació	Activitats de reforç	Activitats d'ampliació
- Llibre de text: <i>Economia</i> per a 4ESO (ed. Mc Graw Hill) de l'autor Anxo Penalonga -Textos aportats pel departament. -Exercicis i casos pràctics aportats pel departament.	-Activitats del llibre de referencia (relacionar conceptes i identificar casos en l'entorn econòmic). -Activitats que desenvolupen les distintes competències des de la perspectiva que indica el currículum -Realització d'esquemes i resums.	- Exàmens. Es fonamentaran en les activitats explicades i resoltes durant les classes. - Realització de treballs (comentaris de text, presentacions, fulles de càlcul o vídeos) - Participació en la correcció d'exercicis i qüestions.	-Realització d'esquemes. -Revisió de lèxic. -Exercicis pràctics relacionats amb la competència matemàtica: càlculs relacionats amb els conceptes econòmics i representacions gràfiques dels models explicats.	-Comentaris d'articles de premsa relacionats en els conceptes. -Realització de fitxes i comentaris sobre pel·lícules o documentals proposats pel departament.

-Material audiovisual relacionat amb els continguts.				
--	--	--	--	--

Bloc 5: Economia i tipus d'interès, inflació i desocupació.

CONTINGUTS	<u>UNITAT 8 Producció i preus</u>	<u>UNITAT 9 El mercat de treball</u>
	1. La perspectiva macroeconòmica 2. Creixement i producció 3. La inflació 4. Els indicadors de la inflació 5. El preu del diner	1. La desocupació 2. Les estadístiques d'ocupació 3. La política d'ocupació 4. Tendències i jaciments d'ocupació

Continguts mínims	Criteris d'avaluació	Competències
Tipus d'interès. La inflació. Conseqüències dels canvis en els tipus d'interès i inflació. La desocupació i les polítiques contra la desocupació.	BL5.1. Diferenciar les magnituds de tipus d'interès, inflació i desocupació, i analitzar les relacions que hi ha entre estes, per mitjà de la interpretació de dades i gràfics. BL5.2. Analitzar les causes de la desocupació i les principals repercussions econòmiques i socials, i les diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per a combatre-ho, a través de l'estudi de casos concrets.	CMCT CAA CSC CSC SIEE

Competències del currículum

CMCT: competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. **CAA:** competència aprendre a aprendre. **CSC:** competències socials i cíviques. **SIEE:** sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

Recursos didàctics	Activitats d'ensenyament-Aprenentatge	Activitats d'avaluació	Activitats de reforç	Activitats d'ampliació
- Llibre de text: <i>Economia</i> per a 4ESO (ed. Mc Graw Hill) de	-Activitats del llibre de referència (relacionar conceptes i identificar	- Exàmens. Es fonamentaran en les activitats explicades i resoltes durant les classes.	-Realització d'esquemes. -Revisió de lèxic.	-Comentaris d'articles de premsa

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 17 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

l'autor Anxo Penalonga -Textos aportats pel departament. -Exercicis i casos pràctics aportats pel departament. -Material audiovisual relacionat amb els continguts.	casos en l'entorn econòmic). -Activitats que desenvolupen les distintes competències des de la perspectiva que indica el currículum -Realització d'esquemes i resums.	- Realització de treballs (comentaris de text, presentacions, fulles de càlcul o vídeos) - Participació en la correcció d'exercicis i qüestions.	-Exercicis pràctics relacionats amb la competència matemàtica: càlculs relacionats amb els conceptes econòmics i representacions gràfiques dels models explicats.	relacionats en els conceptes. -Realització de fitxes i comentaris sobre pel·lícules o documentals proposats pel departament.
--	---	---	---	---

Bloc 6: La Economia internacional.

CONTINGUTS	<u>UNITAT 11 el comerç internacional i la Unió Europea</u>	<u>UNITAT 12 La globalització i els desequilibris de l'economia mundial</u>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. El comerç internacional 2. Proteccionisme enfront de lliure comerç 3. La integració econòmica 4. La Unió Europea (UE) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. la globalització 2. Els problemes mediambientals 3. Desigualtats i subdesenvolupament 4. El desenvolupament sostenible

Continguts mínims	Criteris d'avaluació	Competències del currículum
La globalització econòmica. El comerç internacional. El mercat comú europeu i la unió econòmica i monetària europea. La Unió Europea i la Unió Monetària Europea. La consideració econòmica del medi ambient: la sostenibilitat.	BL6.1. Argumentar sobre l'impacte de la globalització econòmica, del comerç internacional i dels processos d'integració econòmica en la qualitat de vida de les persones i en el medi ambient.	CAA CSC CMCT

Competències del currículum

CMCT: competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. **CAA:** competència aprendre a aprendre. **CSC:** competències socials i cíviques.

Recursos didàctics	Activitats d'ensenyament-Aprenentatge	Activitats d'avaluació	Activitats de reforç	Activitats d'ampliació
- Llibre de text: <i>Economia</i> per a 4ESO (ed. Mc Graw Hill) de	-Activitats del llibre de referència (relacionar conceptes i identificar	- Exàmens. Es fonamentaran en les	-Realització d'esquemes. -Revisió de lèxic.	-Comentaris d'articles de premsa

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 18 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

l'autor Anxo Penalonga -Textos aportats pel departament. -Exercicis i casos pràctics aportats pel departament. -Material audiovisual relacionat amb els continguts.	casos en l'entorn econòmic). -Activitats que desenvolupen les distintes competències des de la perspectiva que indica el currículum -Realització d'esquemes i resums.	activitats explicades i resoltes durant les classes. - Realització de treballs (comentaris de text, presentacions, fulles de càlcul o vídeos) - Participació en la correcció d'exercicis i qüestions.	-Exercicis pràctics relacionats amb la competència matemàtica: càlculs relacionats amb els conceptes econòmics i representacions gràfiques dels models explicats.	relacionats en els conceptes. -Realització de fitxes i comentaris sobre pel·lícules o documentals proposats pel departament.
--	---	---	---	---

10.2 DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS

UD	TÍTOL		DURADA
1	UNITAT 1 Economia, la ciència útil	1r trimestre	8 hores aprox.
2	UNITAT 2 Producció i creixement	1r trimestre	8 hores aprox.
3	UNITAT 3 Mercats i empresa	1r trimestre	8 hores aprox.
4	UNITAT 4 L'empresa en el seu context	1r trimestre	8 hores aprox.
5	UNITAT 5 planificació financera	2n trimestre	8 hores aprox.
6	UNITAT 6 salut financera	2n trimestre	8 hores aprox.
7	UNITAT 7 Els diners i les seves formes	2n trimestre	8 hores aprox.
8	UNITAT 8 Producció i preus	2n trimestre	8 hores aprox.
9	UNITAT 9 El mercat de treball	3r trimestre	8 hores aprox.
10	UNITAT 10 Els comptes de l'Estat	3r trimestre	8 hores aprox.
11	UNITAT 11 el comerç internacional i la Unió Europea	3r trimestre	8 hores aprox.
12	UNITAT 12 La globalització i els desequilibris de l'economia mundial	3r trimestre	8 hores aprox.

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

Pel que fa als elements transversals, els següents elements de l'article 7.9 del Decret 87/2015 són:

- a) Promoure la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.
- b) Comunicació audiovisual. les TIC.
- c) Emprenedoria.
- d) Educació cívica i constitucional.

Els elements transversals (a), (b) i (c) es desenvolupen com a competències clau. Pel que fa a l'educació cívica i i constitucional, es desenvolupa en part com una competència social i cívica. No obstant això, pel que fa a aquest últim no podem deixar de referir-nos a certs valors que tenen un pes especial en el tema. A continuació s'explica com es destaquen els aspectes següents:

- **Educació ambiental:** donat que es posa èmfasi en la importància de l'ús de recursos escassos, advocant per un model de creixement sostenible i articulant mesures per combatre la contaminació i protegir el medi ambient.
- **Educació com a consumidor:** Creant la importància de les decisions individuals com a consumidors i educant en un model de consum més respectuós amb els drets socials, el medi ambient i l'estabilitat emocional.
- **Educació per a la Igualtat d'oportunitats:** denunciar situacions de discriminació negativa i defensar el dret de les persones a desenvolupar una vida digna sense que la condició econòmica personal sigui un impediment per a l'aplicació efectiva dels drets. A més, es posa èmfasi en la necessitat d'establir polítiques que promoguin la igualtat de gènere, especialment pel que fa al món laboral i empresarial.
- **Educació per la Pau:** Posant l'accent en la importància del desenvolupament econòmic per a la cohesió social. També promou la consecució de relacions de comerç just que promoguin la comprensió entre països.

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 20 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

Activitats proposades:

1. **Activitat visita empresa tecnològica (Inelcom).** Adreçat a **tot l'alumnat, però preferentment al de batxillerat**. Activitat prevista amb l'objectiu d'identificar els diferents departaments de l'empresa, administració, producció, comercialització i recursos humans.

2. **Activitat visita planta de Residus COR de la Costera.** Xàtiva. Adreçat a **tot l'alumnat, però preferentment al de batxillerat**. Activitat prevista amb l'objectiu d'identificar l'aplicació de les tècniques de logística a l'eliminació de residus, i amb l'objectiu de valorar l'impacte ambiental de l'activitat econòmica.

3. **Visita al centre ocupacional d'Aspromivise.** Adreçat a l'alumnat d'ESO, Assignatures d'**Iniciativa Empresarial i d'Economia**, per a treballar els conceptes d'inclusió, de responsabilitat social corporativa i de processos productius adaptats a les característiques de persones amb diversitat funcional.

4. **Activitat xerrada** sobre cultura emprenedora a càrrec dels tècnics del PATEC "Pacte Territorial la Costera-Canal". Adreçada a **tot l'alumnat del departament** en sessions diferenciades per nivells i que es durà a terme en el centre. Es parla sobre emprenedoria i es contenen casos d'èxit al temps que s'explica el funcionament d'eines tècniques a aplicar per a definir un model de negoci.

Nota: Aquestes activitats es podran realitzar o no, segons la disponibilitat de les empreses i institucions implicades i sempre que les circumstàncies derivades de la crisi sanitària del COVID-19 ho permeten. També dependrà de la valoració que el professorat del departament faci dels grups afectats i sobre la pertinència de realitzar sortides amb l'alumnat.

13. INDICADORS DE LA VALORACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

Trimestralment cada component del departament realitzarà una valoració respecte de la pràctica docent amb els seus respectius grups, que inclourà:

- Anàlisi dels resultats, amb els següents ítems:
  - Percentatge d'aprovat i suspesos.
  - Nota mitjana.
  - Desviació típica.
  - Distribució percentual de notes
  - Causes que expliquen els resultats
  - Evolució dels resultats respecte a les avaluacions precedents.

	4ESO Economia	Curs 2022/2023	Pàgina 21 de 22
	Versió 00	Continguts mínims i criteris	Departament d'economia

- Descripció de les característiques i evolució del grup i valoració de l'adequació de la metodologia aplicada respecte a les característiques del grup
- Propostes de millora.
- Seguiment de la programació, amb el següent esquema:

UNITAT DIDÀCTICA	REALITZACIÓ D'ACTIVITATS PREVISTES (%)	REALITZADES NO PROGRAMADES	NO REALITZADES	MOTIU

La programació és un document dinàmic, una proposta de treball, la qual s'ha adaptat a les necessitats de l'alumnat no previstes a inici de curs.

El professorat del departament realitzarà a inici de curs la fitxa d'inici de curs on farà referència als aspectes a treballar diferents d'aquesta programació.